

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความชุกของโรคหนองพยาธิและชนิดของหนองพยาธิในระบบทางเดินอาหารของนักเรียนไทยพื้นราบ และนักเรียนไทยภูเขา และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพบโรคหนองพยาธิของนักเรียนไทยภูเขา ในเขตตำบลชะเนง้อ อำเภอมะเข่ จังหวัดตาก จำนวนนักเรียนที่ได้รับการตรวจอุจจาระทั้งหมด 455 คน แยกเป็น โรงเรียนไทยพื้นราบ 4 โรงเรียน ได้รับการตรวจอุจจาระ 163 คน และโรงเรียนไทยภูเขา 4 โรงเรียน ได้รับการตรวจอุจจาระ 292 คน ในกลุ่มนักเรียนโรงเรียนไทยภูเขา จำนวน 244 คน สัมภาษณ์พฤติกรรมอนามัย ได้แก่ การมีส้วม การใช้ส้วม การใช้รองเท้า พฤติกรรมในการรับประทานอาหาร การบริโภคอาหารดิบ และการรับประทานยาถ่ายพยาธิ ผู้ให้ข้อมูลคือผู้ปกครองของนักเรียน เก็บข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคมถึงเดือนพฤษภาคม 2543 ตรวจอุจจาระด้วยวิธี Kato's thick smear วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ จำนวน ร้อยละ Z-test for proportion และ Exact probability test การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะประชากรที่ได้รับการตรวจอุจจาระ
- ส่วนที่ 2 ความชุกของโรคหนองพยาธิในระบบทางเดินอาหาร
- ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะประชากร และปัจจัยด้านพฤติกรรมอนามัยกับความชุกของโรคหนองพยาธิในระบบทางเดินอาหารของนักเรียนไทยภูเขา
- ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านพฤติกรรมอนามัยกับความชุกของโรคหนองพยาธิในระบบทางเดินอาหารรายชนิดของนักเรียนไทยภูเขา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านลักษณะประชากรของนักเรียนที่ได้รับการตรวจอุจจาระ

ตาราง 1 ลักษณะทางประชากรของนักเรียนที่ได้รับการตรวจอุจจาระ

ข้อมูลด้านลักษณะประชากร	นักเรียนไทยพื้นราบ (N=163)		นักเรียนไทยภูเขา (N=292)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	81	49.7	145	49.7
หญิง	82	50.3	147	50.3
อายุ (ปี)				
7-8	47	28.8	74	25.3
9-10	57	35.0	89	30.5
11-13	59	36.2	129	44.2
ชั้นเรียน				
ป. 1	39	23.9	66	22.6
ป. 2	31	19.0	42	14.4
ป. 3	20	12.3	57	19.5
ป. 4	30	18.4	55	18.8
ป. 5	13	8.0	38	13.0
ป. 6	30	18.4	34	11.6
ภาวะโภชนาการ				
ปกติ	135	82.8	256	87.7
ต่ำกว่าเกณฑ์	28	17.2	36	12.3

จากตาราง 1 นักเรียนไทยพื้นราบ และนักเรียนไทยภูเขาพบว่า มีสัดส่วนของเพศหญิงและเพศชายที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.3 และ 49.7 ตามลำดับ นักเรียนไทยพื้นราบ และนักเรียนไทยภูเขามีอายุระหว่าง 11-13 ปี มากที่สุดร้อยละ 36.2 และ 44.2 ตามลำดับ นักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขาพบว่าอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด (ร้อยละ 23.9 และ 22.6 ตามลำดับ) ส่วนใหญ่มีภาวะโภชนาการปกติร้อยละ 82.8 และ 87.7 ตามลำดับ นักเรียนไทยพื้นราบพบภาวะโภชนาการที่ต่ำกว่าเกณฑ์สูงกว่าเด็กนักเรียนไทยภูเขา (ร้อยละ 17.2 และ 12.3)

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความชุกของโรคหนองพยาธิ

ตาราง 2 ความชุกของโรคหนองพยาธิในนักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขา

นักเรียน	จำนวนที่รับ การตรวจ	พบพยาธิ		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
นักเรียนไทยพื้นราบ	163	18	11.0	0.000
นักเรียนไทยภูเขา	292	165	56.5	
รวม	455	183		

*Z-test for proportion

จากตาราง 2 พบพยาธิในนักเรียนไทยภูเขาสูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบ (ร้อยละ 56.5 และร้อยละ 11.0 ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

ตาราง 3 ความชุกของโรคหนองพยาธิในนักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขาจำแนกตามเพศ อายุ ชั้นเรียน และภาวะโภชนาการ

ลักษณะของประชากร	นักเรียนไทยพื้นราบ (N=163)			นักเรียนไทยภูเขา (N=292)		
	จำนวน	พบพยาธิ	ร้อยละ	จำนวน	พบพยาธิ	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	81	10	12.3	145	83	57.2
หญิง	82	8	9.8	147	82	55.8
อายุ (ปี)						
7-8	47	2	4.3	74	39	52.7
9-10	57	3	5.3	89	56	62.9
11-13	59	13	22.0	129	70	54.3
ชั้นเรียน						
ป. 1	39	3	7.7	66	42	63.6
ป. 2	31	0	0	42	22	52.4
ป. 3	20	2	10.0	57	30	52.6
ป. 4	30	2	6.7	55	29	52.7
ป. 5	13	4	30.8	38	23	60.5
ป. 6	30	7	23.3	34	19	55.9
ภาวะโภชนาการ						
ปกติ	135	16	11.9	256	147	57.4
ต่ำกว่าเกณฑ์	28	2	7.1	36	18	50.0

จากตาราง 3 ความชุกของโรคหนองพยาธิในเพศชายและเพศหญิงพบในนักเรียนไทยภูเขา สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบ โดยเพศชายพบร้อยละ 57.2 และเพศหญิงพบร้อยละ 55.8 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนไทยพื้นราบพบในเพศชายร้อยละ 12.3 และเพศหญิงร้อยละ 9.8 ตามลำดับ นักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิสูงมากกว่าครึ่งหนึ่งในทุกกลุ่มอายุ โดยพบในกลุ่มอายุ 9-10 ปี สูงสุดร้อยละ 62.9 รองลงมาพบในกลุ่มอายุ 11-13 ปีร้อยละ 54.3 สำหรับนักเรียนไทยพื้นราบพบพยาธิสูงในกลุ่มอายุ 11-13 ปีร้อยละ 22.0 นักเรียนไทยภูเขาทุกชั้นเรียนพบพยาธิในสัดส่วนที่สูงโดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบสูงสุดร้อยละ 63.6 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ร้อยละ 60.5 ส่วนชั้นอื่น ๆ พบใกล้เคียงกัน ในนักเรียนไทยพื้นราบพบพยาธิสูงสุดในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 30.8 รองลงมาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบร้อยละ 23.3 ทางด้านภาวะโภชนาการพบว่านักเรียนที่มีภาวะโภชนาการปกติทั้งสองกลุ่มมีความชุกของโรคหนอนพยาธิสูงกว่านักเรียนที่มีภาวะโภชนาการต่ำกว่าเกณฑ์โดยที่นักเรียนไทยภูเขาที่มีความชุกสูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบร้อยละ 50.0 และ 7.1 ตามลำดับ

ตาราง 4 ความชุกของโรคหนอนพยาธิจำแนกตามชนิดของหนอนพยาธิ

ชนิดของพยาธิ	นักเรียนไทยพื้นราบ (N=163)		นักเรียนไทยภูเขา (N=292)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พยาธิปากขอ	2	1.2	33	11.3
พยาธิไส้เดือน	2	1.2	119	40.8
พยาธิแส้ม้า	1	0.6	49	16.8
พยาธิเข็มหมุด	3	1.8	2	0.7
พยาธิใบไม้ตับ	8	4.9	3	1.0
พยาธิตัวตืด	4	2.5	4	1.4

จากตาราง 4 ลักษณะการกระจายชนิดของพยาธิในกลุ่มนักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า และพยาธิปากขอ สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 40.8, 16.8 และ 11.3 ตามลำดับ และพบในสัดส่วนที่สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบ ส่วนการกระจายชนิดของพยาธิในกลุ่มนักเรียนไทยพื้นราบพบพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวตืด และพยาธิเข็มหมุด สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 4.9, 2.5 และ 1.8 ตามลำดับ ซึ่งพบในสัดส่วนที่สูงกว่านักเรียนไทยภูเขา

ตาราง 5 ความชุกของหนองพยาธิชนิดต่าง ๆ จำแนกตามเพศ

ชนิดของพยาธิ	นักเรียนไทยพื้นราบ				นักเรียนไทยภูเขา			
	ชาย (N=81)		หญิง (N=82)		ชาย (N=145)		หญิง (N=147)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พยาธิปากขอ	1	1.2	1	1.2	23	15.9	10	6.8
พยาธิไส้เดือน	2	2.5	0	0	55	37.9	64	43.5
พยาธิแส้ม้า	0	0	1	1.2	32	22.1	17	11.6
พยาธิเข็มหมุด	1	1.2	2	2.4	1	0.7	1	0.7
พยาธิใบไม้ตับ	6	7.4	2	2.4	0	0	3	2.0
พยาธิตัวตืด	2	2.5	2	2.4	1	0.7	3	2.0

จากตาราง 5 นักเรียนไทยภูเขาเพศชายพบพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า และพยาธิปากขอ สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบเพศชาย โดยมีร้อยละ 37.9, 22.1 และ 15.9 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนไทยพื้นราบเพศชายพบพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวตืด และพยาธิเข็มหมุด สูงกว่านักเรียนไทยภูเขาเพศชาย โดยมีร้อยละ 7.4, 2.5 และ 1.2 ตามลำดับ สำหรับนักเรียนไทยภูเขาเพศหญิงพบพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า และพยาธิปากขอ สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบเพศหญิง โดยมีร้อยละ 43.5, 11.6 และ 6.8 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนไทยพื้นราบเพศหญิงพบพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวตืด และพยาธิเข็มหมุด ในจำนวนที่เท่ากันสูงกว่านักเรียนไทยภูเขาเพศหญิงเพียงเล็กน้อย โดยมีร้อยละ 2.4

ตาราง 6 ความชุกของโรคหนองพยาธิชนิดต่าง ๆ จำแนกตามอายุ

ชนิดของพยาธิ	อายุ (ปี)					
	7-8		9-10		11-13	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนไทยพื้นราบ	(N=47)		(N=57)		(N=59)	
พยาธิปากขอ	0	0	0	0	2	3.4
พยาธิไส้เดือน	0	0	0	0	2	3.4
พยาธิแส้ม้า	1	2.1	0	0	0	0
พยาธิเข็มหมุด	0	0	1	1.8	2	3.4
พยาธิใบไม้ตับ	1	2.1	2	3.5	5	8.5
พยาธิตัวตืด	0	0	0	0	4	6.8
นักเรียนไทยภูเขา	(N=74)		(N=89)		(N=129)	
พยาธิปากขอ	9	12.2	11	12.4	13	10.1
พยาธิไส้เดือน	30	40.5	44	49.4	44	34.1
พยาธิแส้ม้า	13	17.6	14	15.7	22	17.1
พยาธิเข็มหมุด	1	1.4	1	1.1	0	0
พยาธิใบไม้ตับ	1	1.4	2	2.2	0	0
พยาธิตัวตืด	1	1.4	1	1.1	2	1.6

จากตาราง 6 นักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า และพยาธิปากขอทุกกลุ่มอายุไม่แตกต่างกันและพบในสัดส่วนที่สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบ โดยพบพยาธิไส้เดือนสูงสุดในกลุ่มอายุ 9-10 ปีร้อยละ 49.4 รองลงมาพบในกลุ่มอายุ 7-8 ปีร้อยละ 40.5 พยาธิแส้ม้าพบสูงสุดในกลุ่มอายุ 7-8 ปีร้อยละ 17.6 รองลงมาพบในกลุ่มอายุ 11-13 ปีร้อยละ 17.1 และพยาธิปากขอพบสูงสุดในกลุ่มอายุ 9-10 ปีร้อยละ 12.4 รองลงมาพบในกลุ่มอายุ 7-8 ปีร้อยละ 12.2 ส่วนนักเรียนไทยพื้นราบพบพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวตืด และพยาธิเข็มหมุด สูงสุดในกลุ่มอายุ 11-13 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.5, 6.8 และ 3.4 ตามลำดับ และพบในสัดส่วนที่สูงกว่านักเรียนไทยภูเขา

ตาราง 7 ความชุกหนอนพยาธิชนิดต่าง ๆ จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ชั้นเรียน	จำนวนที่ตรวจ		พยาธิปากขอ		พยาธิไส้เดือน		พยาธิแส้ม้า		พยาธิเข็มหมุด		พยาธิใบไม้ตับ		พยาธิตัวดี	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนไทยพื้นราบ														
ป. 1	39	0	0	0	0	0	1	2.6	0	0	2	5.1	0	0
ป. 2	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ป. 3	20	0	0	1	5.0	0	0	0	1	5.0	0	0	0	0
ป. 4	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6.7	0	0
ป. 5	13	1	-	0	0	0	0	0	0	0	1	-	2	-
ป. 6	30	1	3.3	1	3.3	0	0	0	2	6.7	3	10.0	2	6.7
นักเรียนไทยภูเขา														
ป. 1	66	12	18.2	33	50.0	13	19.7	1	1.5	2	3.0	1	1.5	0
ป. 2	42	2	4.8	28	42.9	7	16.7	1	2.4	0	0	0	0	0
ป. 3	57	6	10.5	21	36.8	7	12.3	0	0	0	0	1	1.8	0
ป. 4	55	4	7.3	22	40.0	7	12.7	0	0	1	1.8	1	1.8	0
ป. 5	38	5	13.2	15	39.5	7	18.4	0	0	0	0	1	2.6	0
ป. 6	34	4	11.8	10	29.4	8	23.5	0	0	0	0	0	0	0

จากตาราง 7 นักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิไส้เดือน พยาธิแส้ม้า พยาธิปากขอ สูงกว่านักเรียนไทยพื้นราบทุกระดับชั้นเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบสูงสุด โดยมีร้อยละ 50.0, 19.7 และ 18.2 ตามลำดับ ส่วนนักเรียนไทยพื้นราบพบพยาธิใบไม้ตับ พยาธิตัวดี และพยาธิเข็มหมุด สูงกว่านักเรียนไทยภูเขา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบสูงสุด ร้อยละ 10.0, 6.7 และ 6.7 ตามลำดับ

ตาราง 8 จำนวนพยาธิที่ตรวจพบในนักเรียนแต่ละคนจำแนกตามนักเรียนไทยพื้นราบและนักเรียนไทยภูเขา

นักเรียน	พบพยาธิ	จำนวนพยาธิที่ตรวจพบ					
		1 ชนิด		2 ชนิด		3 ชนิด	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียนไทยพื้นราบ	18	17	94.4	0	0	1	5.6
นักเรียนไทยภูเขา	165	124	75.2	38	23.0	3	1.8

จากตาราง 8 ในนักเรียนไทยพื้นราบส่วนใหญ่พบพยาธิคนละ 1 ชนิดคิดเป็นร้อยละ 94.4 ส่วนนักเรียนไทยภูเขาพบพยาธิคนละ 1 ชนิดคิดเป็นร้อยละ 75.2 และพบพยาธิคนละ 2 ชนิดร้อยละ 23.0

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะด้านประชากร และปัจจัยด้านพฤติกรรมอนามัย
กับความชุกของโรคหนองพยาธิ

ตาราง 9 ลักษณะด้านประชากรกับความชุกของโรคหนองพยาธิ

ลักษณะด้านประชากร	จำนวนที่รับการตรวจ (N=244)	พบพยาธิ		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
เพศ				
ชาย	117	66	56.4	0.797
หญิง	127	74	58.3	
อายุ (ปี)				
7-8	69	37	53.6	0.345
9-10	78	50	74.4	
11-13	97	53	54.6	
ระดับชั้นเรียน				
ป. 1	59	38	64.4	0.883
ป. 2	36	19	52.8	
ป. 3	49	27	55.1	
ป. 4	45	25	55.6	
ป. 5	26	15	57.7	
ป. 6	29	16	55.2	
ภาวะโภชนาการ				
ปกติ	210	122	58.1	0.581
ต่ำกว่าเกณฑ์	34	18	52.9	

* Exact probability test

จากตาราง 9 นักเรียนไทยภูเขาที่ได้รับการสัมภาษณ์ 244 คน จากนักเรียนทั้งหมด 292 หรือคิดเป็นร้อยละ 83.6 ของนักเรียนไทยภูเขา และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะด้านประชากร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน และภาวะโภชนาการกับความชุกของโรคหนองพยาธิ

ตาราง 10 พฤติกรรมอนามัยกับความชุกของโรคหนองพยาธิ

พฤติกรรมอนามัย	จำนวนที่รับการตรวจ (N = 244)	พบพยาธิ		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
การมีส้วม				
การใช้ส้วม				
มี	200	114	72.0	0.867
ไม่มี	44	26	59.1	
การใช้ส้วม				
ใช้ทุกครั้ง	145	71	48.9	0.006
ใช้บางครั้ง	67	47	70.1	
ไม่เคยใช้	32	22	68.8	
การล้างมือภายหลังการใช้ส้วม				
ล้างมือทุกครั้ง	157	78	49.7	0.001
ล้างมือบางครั้ง	53	34	64.2	
ไม่เคยล้างมือ	34	28	82.4	
การใช้รองเท้า				
การใช้รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน				
ใช้ทุกครั้ง	180	87	48.3	0.000
ใช้บางครั้ง	56	45	80.4	
ไม่เคยใช้	8	8	100.0	
การใช้รองเท้าเมื่อใช้ส้วม				
ใช้ทุกครั้ง	156	81	51.9	0.148
ใช้บางครั้ง	49	33	67.3	
ไม่เคยใช้	7	4	57.1	

* Exact probability test

ตาราง 10 (ต่อ)

พฤติกรรมอนามัย	จำนวนที่รับบริการตรวจ (N = 244)	พบพยาธิ		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
พฤติกรรมในการรับประทานอาหาร				
การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร				
ล้างมือทุกครั้ง	223	126	56.5	0.282
ล้างมือบางครั้ง	17	10	58.8	
ไม่เคยล้างมือ	4	4	100.0	
วิธีการใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร				
ใช้ช้อนทุกครั้ง	13	5	38.5	0.145
ใช้ช้อนบางครั้ง	186	113	60.8	
ไม่เคยใช้ช้อน	45	22	48.9	
การบริโภคอาหารดิบ				
การรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์สุก ๆ ดิบ ๆ				
รับประทานเป็นประจำ	13	3	23.1	0.011
รับประทานเป็นบางครั้ง	104	56	53.8	
ไม่เคยรับประทาน	127	81	63.8	
การรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อปลาสุก ๆ ดิบ ๆ				
รับประทานเป็นประจำ	18	9	50.0	0.760
รับประทานเป็นบางครั้ง	93	55	59.1	
ไม่เคยรับประทาน	133	76	57.1	
การรับประทานยาถ่ายพยาธิ				
การรับประทานยาถ่ายพยาธิในระยะเวลา 1 ปี				
เคย	221	133	60.2	0.008
ไม่เคย	23	7	30.4	

* Exact probability test

จากตาราง 10 พบว่าการใช้ส้วม การล้างมือภายหลังการใช้ส้วม การใช้รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน การรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์สุก ๆ ดิบ ๆ และการรับประทานยาถ่ายพยาธิ มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคหนอนพยาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยหากมีการใช้ส้วมทุกครั้ง การล้างมือทุกครั้งหลังการใช้ส้วม การใช้รองเท้าทุกครั้งเมื่อเดินบนพื้นดิน มีโอกาสพบโรคได้น้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ส่วนผู้ที่เคยรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์สุก ๆ ดิบ ๆ และการเคยได้รับประทานยาถ่ายพยาธิพบโรคหนอนพยาธิสูงกว่า แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส้วม การใช้รองเท้าเมื่อใช้ส้วม การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร และการรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อปลาสุก ๆ ดิบ ๆ กับความชุกของโรคหนอนพยาธิ

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมอนามัยกับความชุกของโรคหนองพยาธิรายชนิด

ตาราง 11 การมีส่วนร่วมใช้ การใช้ส้วม การใช้รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน และการใช้รองเท้าเมื่อใช้ส้วม กับความชุกของโรคพยาธิปากขอ

พฤติกรรมอนามัย	จำนวนที่รับการตรวจ (N=244)	พบพยาธิปากขอ		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
การมีส่วนร่วม				
มีส่วนร่วม	200	17	8.5	0.014
ไม่มีส่วนร่วม	44	10	22.7	
การใช้ส้วม				
ใช้ทุกครั้ง	145	10	6.9	0.001
ใช้บางครั้ง	67	7	10.4	
ไม่เคยใช้	32	10	31.2	
การใช้รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน				
ใช้ทุกครั้ง	180	12	6.7	0.001
ใช้บางครั้ง	56	12	21.4	
ไม่เคยใช้	8	3	37.5	
การใช้รองเท้าเมื่อใช้ส้วม				
ใช้ทุกครั้ง	156	10	6.4	0.247
ใช้บางครั้ง	49	6	12.2	
ไม่เคยใช้	7	1	14.3	

* Exact probability test

จากตาราง 11 พบว่าพฤติกรรมด้านการมีส่วนร่วมใช้ การใช้ส้วม และการใช้รองเท้าเมื่อเดินบนพื้นดิน มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิปากขออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการใช้รองเท้าเมื่อใช้ส้วมกับความชุกของโรคพยาธิปากขอ

ตาราง 12 พฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร และการล้างมือหลังการใช้ส้วม กับความชุกของโรคพยาธิไส้เดือน

พฤติกรรมอนามัย	จำนวนที่รับการตรวจ (N=244)	พบพยาธิไส้เดือน		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร				
ล้างมือทุกครั้ง	223	97	43.5	0.053
ล้างมือบางครั้ง	17	9	52.9	
ไม่เคยล้างมือ	4	4	100.0	
การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร				
ใช้ช้อนทุกครั้ง	13	3	23.1	0.266
ใช้ช้อนบางครั้ง	186	86	46.2	
ไม่เคยใช้ช้อน	45	21	46.7	
การล้างมือหลังการใช้ส้วม				
ล้างมือทุกครั้ง	157	52	33.1	0.000
ล้างมือบางครั้ง	53	30	56.6	
ไม่เคยล้างมือ	34	28	82.4	

* Exact probability test

จากตาราง 12 พบว่าการล้างมือหลังการใช้ส้วมมีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิไส้เดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยผู้ที่ล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง การใช้ช้อนในการรับประทานอาหารทุกครั้ง หรือล้างมือหลังการใช้ส้วมทุกครั้งมีโอกาสพบพยาธิไส้เดือนต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และการใช้ช้อนในการรับประทานอาหารไม่มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิไส้เดือน

ตาราง 13 พฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร และการล้างมือหลังการใช้ส้วม กับความชุกของโรคพยาธิไส้มา

พฤติกรรมอนามัย	จำนวนที่รับการตรวจ (N=244)	พบพยาธิไส้มา		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร				
ล้างมือทุกครั้ง	223	34	15.2	1.000
ล้างมือบางครั้ง	17	2	11.8	
ไม่เคยล้างมือ	4	0	0	
การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร				
ใช้ช้อนทุกครั้ง	13	4	30.8	0.140
ใช้ช้อนบางครั้ง	186	28	15.1	
ไม่เคยใช้ช้อน	45	4	8.9	
การล้างมือหลังการใช้ส้วม				
ล้างมือทุกครั้ง	157	23	14.6	1.000
ล้างมือบางครั้ง	53	8	15.1	
ไม่เคยล้างมือ	34	5	14.7	

* Exact probability test

จากตาราง 13 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการล้างมือก่อนรับประทาน อาหาร การใช้ช้อนในการรับประทานอาหาร และการล้างมือหลังการใช้ส้วมกับความชุกของโรคพยาธิไส้มา

ตาราง 14 การรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์สุก ๆ ดิบ ๆ กับความชุกของโรคพยาธิตัวตืด

การรับประทานอาหารที่ปรุง ด้วยเนื้อสัตว์ สุก ๆ ดิบ ๆ	จำนวนที่รับการตรวจ (N=244)	พบพยาธิตัวตืด		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
รับประทานเป็นประจำ	13	1	7.7	0.048
รับประทานเป็นบางครั้ง	104	1	0.9	
ไม่เคยรับประทาน	127	0	0	

* Exact probability test

จากตาราง 14 พบว่าการรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อสัตว์สุก ๆ ดิบ ๆ มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิตัวตืด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยผู้ที่รับประทานเป็นประจำมีโอกาสเป็นพยาธิตัวตืดมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

ตาราง 15 การรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อปลาสุก ๆ ดิบ ๆ
กับความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับ

การรับประทานอาหารที่ปรุง ด้วยเนื้อปลา สุก ๆ ดิบ ๆ	จำนวนที่รับการตรวจ (N=244)	พบพยาธิใบไม้ตับ		p-value*
		จำนวน	ร้อยละ	
รับประทานเป็นประจำ	18	2	11.1	0.006
รับประทานเป็นบางครั้ง	93	1	1.1	
ไม่เคยรับประทาน	133	0	0	

* Exact probability test

จากตาราง 15 พบว่าการรับประทานอาหารที่ปรุงด้วยเนื้อปลาสุก ๆ ดิบ ๆ มีความสัมพันธ์กับความชุกของโรคพยาธิใบไม้ตับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยผู้ที่รับประทานเป็นประจำมีโอกาสเป็นพยาธิใบไม้ตับมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ